

Arabikansojen ystävyysseura (AKYS)
Finnish-Arab Friendship Society (FAFS)

RAPORTTI 6 / 2017

**Raportti
hankekäynnistä
Libanonissa
12.-25.2.2017**

Kirjoittaja *Sirkku Kivistö*

SISÄLTÖ

- 1) Helmikuussa valmisteltiin päättyneistä hankkeista UM:n raportit s. 2
 - 2) Allekirjoitettiin jatkohankkeiden sopimukset ja suunniteltiin toteutusta s. 3
 - 3) Tapaamisia ja käyntejä hankematkan aikana s. 4
 - 4) Hankematkan havaintoja verrattiin vuonna 2008 tehdyn mielenterveystyön arvioinnin suosituksiin –miten on edetty, mitä asioita on esillä ajankohtaisesti? s. 5
 - 5) Kummimaksujen yhteenvetotaulukko s. 8
 - 6) Day by day –program attached in the English project visit report.
- Report available also in English by request: libanon@vastuu.fi and libanon@vastuu.fi

**Psykologien Sosiaalinen Vastuu & Arabikansojen ystävyysseura,
palestiinalaisen Beit Atfal Assumoud -järjestön kumppanit pakolaislapsille
suunnattujen mielenterveyspalveluiden kehittämisessä Libanonissa**

vastuu.fi

akys.fi

www.socialcare.org

Raportti 6/2017

Raportti hankekäynnistä Libanonissa 12.-25.2.2017 Sirkku Kivistö

1) Helmikuussa valmisteltiin päättyneistä hankkeista UM:n raportit

Hankekäynnillä valmisteltiin sekä sisältö- että talousraportteja päättämään hankkeet vuosilta 2014-2016. Ulkoministeriön kehitysyhteistyöosastolle on AKYSin hanke on raportoitu 19.5.2017 ja PSV:n hanke 31.5.2017.

AKYSin hanke tuki perheneuvoloita Beddawissa ja Nahr el-Baredissa, jotka palvelevat Beddawan ja Nahr el-Baredin pakolaisleirien asukkaita Tripolin kaupungin lähellä. Kolmen hankevuoden aikana neuvoloihin tuli uusia lapsia 877, 581 poikaa, 291 tyttöä. Heistä Libanonin palestiinalaisia oli 658, Syyriasta paenneita palestiinalaisia 105, syyrialaisia 63 ja libanonilaisia 51. Psykiatrin alkututkimuksen ja moniammatillisen tiimin laatiman hoitosuunnitelman mukaisesti uusia terapioida alkoi 964 ja hoitokäyntejä ja arviointeja oli 5780. Sosiaalityöntekijät tukivat perheitä 883:lla kotikäynnillä. Ulkoisen arvioijan tutkimusotoksen (n=87) mukaan vanhemmat raportoivat lapsen edistymisestä seuraavasti: huomattava tai osittainen muutos parempaan lapsen yleisvoinnissa oli 84 %, ja lapsen koulunkäynnissä 39 %, päivittäisessä selviytymisessä kotona 54 %.

Kustannukset vuonna 2016: 256 740, katettu omarahoituksella (sisältää vapaaehtoistyön arvon) 54 859 € ja ulkoministeriön hanketuella 201 881 €.

PSV:n hankkeen tukikohteina olivat Saidan ja El-Bussin perheneuvolat Saidan ja Tyyroksen kaupungin leireissä. Hankevuoina 2014-2016 neuvoloihin tuli uusia lapsia 661, joista 66 % oli poikia. Kansallisuudeltaan heistä oli Libanonin palestiinalaisia 462, Syyriasta paenneita palestiinalaisia 103, libanonilaisia 44, syyrialaisia 54 ja muusta ryhmästä 1. Psykiatrin alkututkimuksen ja moniammatillisessa tiimissä tehdyn hoitosuunnitelman mukaan uusia terapioida alkoi 738 ja hoitotapaamisia oli 7613. Sosiaalityöntekijät tukivat perheitä 2121:lla kotikäynnillä. Ulkoisen arvioitsijan tutkimusotoksen (n=88) vanhemmat kertoivat lasten huomattavasta tai osittaisesta edistymistä: yleisvointi 94 %, koulunkäynnin sujuminen 65 %, päivittäinen selviytyminen kotona 75 %.

Kustannukset vuonna 2016: 174 474 €, omarahoituksella katettu 38 474 (sisältää vapaaehtoistyön) ja ulkoministeriön kehitysyhteistyön hankeavustuksella 136 000 €.

Vanhempien osallistuminen on koko ajan tiivistynyt. Loppuarvioinnin (Aziza Khalidi 2017) mukaan:

66 % vanhemmista osallistui perheneuvolan toimintoihin.

64 % vanhemmista koki perheneuvolan toiminnot positiivisina.

78 % vanhemmista oli valmiita seuraamaan ja tukemaan lapsen hyvinvointia terapian päätyttyä

98 % vanhemmista suosittelisi perheneuvolaan toisille, jos lapsen tilanne huolestuttaa

77 % vanhemmista hyväksyi perheneuvoloiden toimintakulttuurin

71 % vanhemmista ilmaisi suurta tyytyväisyyttä perheneuvolaan, 29 % jossain määrin

Saidan perheneuvolan katukyltti. SK

2) Allekirjoitettiin jatkohankkeiden sopimukset ja suunniteltiin toteutusta

24.2.2017 johtaja Kassem Aina, mielenterveystyön koordinaattori, psykologi Liliane Younes ja Sikku Kivistö allekirjoittivat hankesopimukset vuosille 2017-2018:

Psykologien Sosiaalinen vastuu ry: Lasten mielenterveys- ja erityispalveluiden kehittäminen kriisioloissa Libanonissa: Beirut ja etelä.

Arabikansojen ystävyyssseura ry: Lasten mielenterveys- ja erityispalveluiden kehittäminen kriisioloissa Libanonissa: Pohjoinen.

AKYSin uuteen hankkeeseen UM asetti erityisehdot:

Toimitettava päivitetty hankesuunnitelma ja budjetti ennen ensimmäistä maksatusta. Lisäksi lisätietoa seuraavista kysymyksistä:

1) Miten hanke huomioi muiden toimijoiden toimintaa ja mahdolliset yhtymäkohdat ja täydentävyyden?

2) Miten UNRWA:n toimintoja täydennetään ja minkälainen nykytilanne on UNRWA:n rahoituksen puuttuessa?

3) Miten paikallisen yhteiskunnan ja toimijoiden kapasiteettia vahvistetaan jatkohankkeella?

4) Mitä psykologisia ammattitaitokaluja hankkeessa käytetään hoitoa saavien lasten edistymistä mittaamaan?

Hakijaa kehoitetaan takaamaan gender-näkökulman huomioiminen hankkeen toteutuksessa ja raportoinnissa hankkeeseen rakennetun vammaisnäkökulman rinnalla.

Matkan aikana haastateltiin koordinaattoreita ja paikallisten perheneuvoloiden edustajia erityisehtojen aiheista. Vastaukset on annettu ulkoministeriölle 30.3.2017. Ensimmäinen erä 112 500 € / 212 500 euron avustuksesta on saatu ja lähetetty Beit Atfal Assumoudille. Paikallisissa perheneuvoissa vuoden toimintasuunnitelma "on päässä", mutta ei välttämättä paperilla. Nyt kahden pohjoisen perheneuvolan työstä on heidän tekemänsä toimintasuunnitelma paperilla.

Sirkku Kivistö, Liliane Younes, Kassem Aina 24.2.2017. Kuva: Fatima Khaizaran

3) Tapaamisia ja käyntejä hankematkan aikana

- *Vierailun aikana oli useita neuvotteluita BAS:in päätoimistossa ja Beirutin perheneuvolassa, joka on mielenterveystyötä koordinoiva perheneuvola.
- *Terveisinä Suomesta luovutettiin kummiposteja, Solidaarisuussilmukoiden neuleita ja Suomi 100 -teemaan lahjoituksia (Muumi-kirjoja, Eläimet-tarravihkoja), *Sosiaalityöntekijöiden kanssa oli kotikäyntejä tai tapaamisia keskuksissa 17 kummi- ja kuntoutuskummilapsen kanssa.
- *Vierailuilla Shatilan keskuksessa oli mukana suomalaiset journalisti Hanna Hirvonen ja kummi Johanna Winberg.
- *Suomen edustustossa Miriam Azarin tapaamiseen osallistui World Vision Libanonin edustaja, jolta kysyttiin kokemuksia WV:n EU-rahoitteisesta kouluvaikkeuksista voittamiseen tähänneestä kehittämishankkeesta. Miriam Azar hankki dokumentit Libanonin työläinsäädännöstä, jotka liittyvät palestiinalaispakolaisten työllisyyskysymyksiin. Myöhemmin hän järjesti myös yhteyden UNHCR:n palveluihin, jotka järjestävät pakolaisille paikkoja Libanonista kolmansiin maihin.
- *Käynneillä Saidan, El-Bussin ja Beddawin perheneuvoissa tuli hyödyllistä tietoa arviointia ja yhteistyön jatkoa varten.
- *Erityiskoulu Tanmia al-Fikriassa keskustelimme sadutus-menetelmän käytöstä, yhteistyöstä perheiden kanssa ja lasten edistymisen arviointikäytännöistä.

*Beit Atfal Assumoudin mielenterveyshankkeen kumppaneista tapaamiset oli ranskalaisen Santé Sudin ja norjalaisen Norwegian Aid Committeeen (NORWAC) maavastaavien kanssa.

4) Hankematkan havaintoja verrattiin vuonna 2008 tehdyn mielenterveystyön arvioinnin suosituksiin –miten on edetty, mitä asioita on esillä ajankohtaisesti?

Vuonna 2008 NORWACin rahoittamana sosiaalipolitiikan tohtori Muna Khalidin arvioi BAS-järjestön mielenterveysohjelman. Tuolloin oli toiminnassa kolme perheneuvolaa: Beirut, Beddawi ja El-Buss. Evaluointiraporttiin sisältyy 25 kehittämissuositusta. (Family Guidance Centers, Beirut, Beddawi and Sour. Mental health program of Beit Atfal Assumoud, prepared by Dr Muna Khailidi, 2008). Helmikuun hankematkan havaintoja on käyty läpi raportin suositusten järjestyksessä.

4a. Strategiasuunnitelma (painopisteohjelma siitä, miten päästään asetettuihin tavoitteisiin) (Khalidin suositukset 1-2)

BAS on käynnistänyt strategiaproessin, joka tri Khalidin evaluaatioraportin suositusten 1-2 mukaan osoittaisi 5-7 vuoden linjan eteenpäin ja 2-3 vuoden suunnitelman neuvoloittain. Strategiasuunnitelma määrittelisi myös rahoitushakujen kannalta vaihtoehtoisia, rajattuja kokonaisuuksia, jotka voitaisiin esitellä mahdollisille taloudellisille tukijoille.

Tilanne: "strategia" on päässä, mutta ei ole ollut kirjoitettuna. Nyt suunnitelma koetetaan tehdä dokumentiksi.

Beddawin perheneuvolassa oli El-Bussin puheterapeutti haastattelukierroksella (22.2.2017) stragiatyötä varten.

Puheterapeutti Nancy Najm El-Bussin perheneuvolasta, strategiasuunnitelman kokoaja. SK

4b. Koordinaattoriresursseja vahvistettava (Khalidin suositus 3)

BASin johtokunta on päättänyt vahvistaa mielenterveystyön koordinaattoriresursseja. Sekä AKYSillä että PSV:llä oli hankebudjetissa määräraha erityislasten hoidon, kuntoutuksen ja erityisopetuksen seurannan tarpeisiin. Hankekäynnillä Beirutin perheneuvolassa

hahmoteltiin, että Beirutin perheneuvolaan palkattaisiin sosiaalityöntekijä. Päätös kuitenkin siirtyi strategiatyöskentelyn osaksi, joilloin tehtävänkuva ja pätevyysvaatimukset määritellään kokonaisuuden osana. Muutkin yhteistyökumppanit ovat esittäneet koordinaattoritarpeita: Santé Sud henkilöstön koulutuksen kehittämiseen. Prima Materia musiikkiterapia ja -yhteisömusiikkitoiminnan koordinointiin ja kehittämiseen. Suomalaiset järjestöt päätyivät myös esittämään tietohallonnon/toimintatiedostojen ylläpidon vastuuhenkilöä (data clerk Lääkäriin Sosiaalinen Vastuu -järjestön käytännön mukaisesti).

4c. Toimintatiedoston hallinta sähköiseksi (Khalidin suositus 4)

Muutama vuosi sitten yksi BAS:in IT-työntekijä teki sähköisen potilastiedostopohjan perheneuvoloille. Se ei kuitenkaan ole osoittautunut toimivaksi. "Hankalaa, ei ole aikaa", kertoo mielenterveysyön koordinaattori saamastaan palautetiedosta. Kun ei ole yhtenäistä perustiedostoa, joudutaan eri tarpeisiin kehittämään aina uudet tiedostopohjat, joiden mukaan tiedot taas kerätään. Helmikuisen hankekäynnin aikana El-Bussin perheneuvola oli tekemässä omaa potilastiedosto-muuttujalista. Beirutin perheneuvola on tehnyt erilliset tiedonkeruusysteemit ranskalaisen avustusjärjestön vaatimusten mukaisesti. Vuosittaisia mieleneterveyskonferensseja varten perheneuvalat laativat esitystensä valmistelua varten tiedonkeruu -muuttujat. Beddawin perheneuvola valmisteli esitystä lokakuun mielenterveyskonferenssiin oppimivaikeuksien ja lapsen psykososiaalisen ympäristön liittymisestä oppimisvaikeuksiin. Muuttujiksi on suunniteltu:

general information about the child

academic information (at home): family size/ academic achievement of the siblings/ level of education of the teacher at home for the student / the tools that the child use for education

economic information : paternal and maternal job status, family income, extra activities

information about family: house size, social status of the parents, social conditions for the family

Beirutin perheneuvolan arkistolaatikosto SK

Perheneuvoloiden vuosikertomus on lähde suomalaisten järjestöjen hankeraportin tuotos- ja tulosmuuttujille. Nyt vuosikertomuksesta saa tiedon:

- *kansallisuus
- *kansallisuustrendi (eri ryhmien potilasmäärien vaihtelu)
- *uudet potilaat, jotka tulevat psykiatrin alkuarvioon
- *paljonko potilaita neuvoloittain
- *sukupuoli
- *uudet ohjaukset terapiaan
- *seurantakäyntien määrä eri terapeuteilla
- *kotikäynnit
- *kuntoutuskummilapset (projektit, yksilölliset kuntoutuskummit)

Mitä tietoa tarvitsisimme?

- *odotuslista, lasten lukumäärä, odotusaika psykiatrin ensitutkimuksesta hoidon alkamiseen
- *aikaisemmin hoidon aloittaneiden poikien ja tyttöjen lukumäärä
- *päätyneiden hoitojen lukumäärä
- *vanhempien arvio lapsen edistymisestä
- *tiimin arvio lapsen edistymisestä

*lisätietoa erityislasten tilanteesta

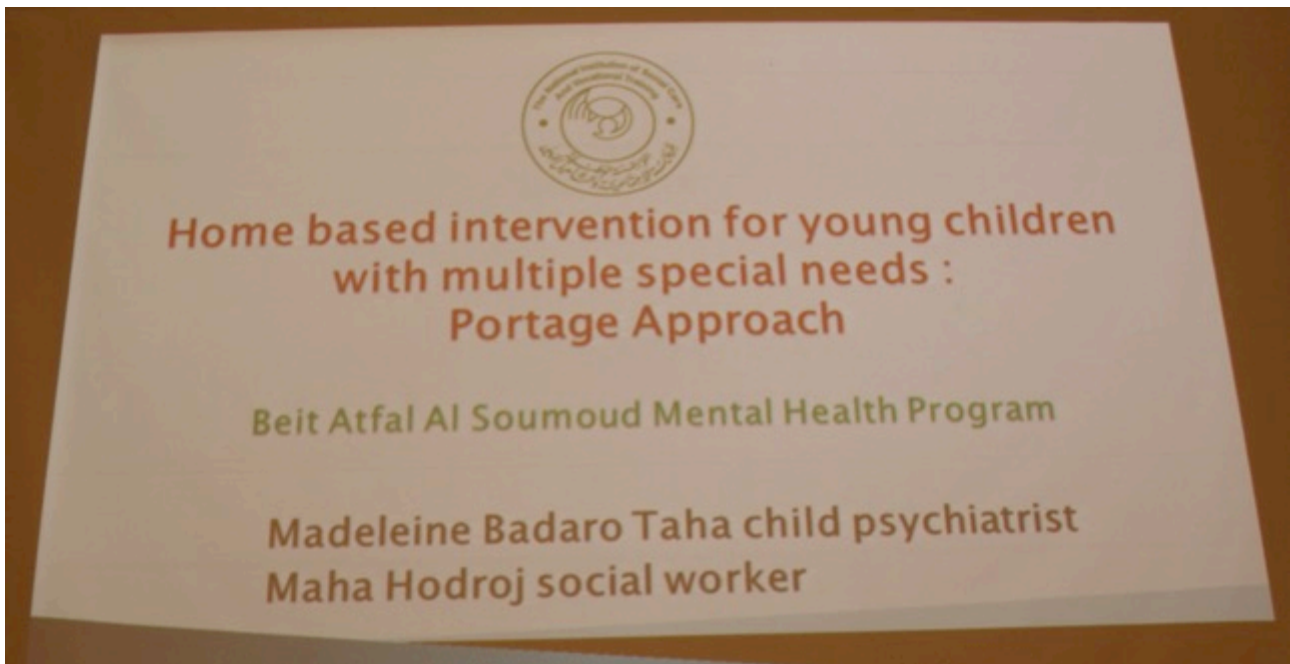
*ryhmätoimintoihin osallistuvien edistyminen

Hyvä tiedonkeruu palvelisi myös useita muita Khalidin evaluoinnin suosituksia 11 (aktiviteetit) 13 (koordinaatiokokoukset),14 (viranomaisyhteistyö),18 (dokumentointi),19 (vuosikonferenssit)

4d. Yhteisöperustaisen työtavan koulutus (Khalidin suositus 6)

Suomalaiset kumppanit ovat suosittelleet henkilöstön koulutussuunnitelman laatimista ja vuosittaista kirjaamista niin, että koko henkilöstön täydennyskoulutuksesta ja sen mahdollisista aukoista saa hyvän käsityksen. Toistaiseksi koulutus pannaan paperille, kun on tullut joku rahoitettu tarjous ja sen mukainen ohjelma. Suomalaiset kouluttajat ovat vuodesta 2014 pitäneet stressinhallinta- ja hyvinvointikursseja BAS:in sosiaalityöntekijöille ja perheneuvoloiden henkilöstölle. Työ etenee kouluttajakoulutuksen suuntaan. Kursseille osallistuneet ovat alkaneet pitää asiakkaille stressinhallintaopastusta.

Ulkoinen evaluaattori käynnisti 2014 suosituksen, että koko henkilöstö neuvoloittain muodostaisi määritelmän yhteisöperustaisesta mielenterveystyön mallista. Asian esille ottaminen käsityksen päivittämiseksi olisi hyödyllistä sekä pysyville työntekijöille että uusien perehdyttämiseksi.

BASin esitys konferenssissa Safe Start: Early Childhood Mental Health Updates 4th Conference of the Child and Adolescent Psychiatry Program Department of psychiatry, American University of Beirut Medical Center, February 17th, 2017

4e. Taideterapeutteja mielenterveystyöhön (musiikki, drama, taide) (Khalidin suositus 7)

BASin perheneuvolat ovat kehittäneet yhdessä italialaisen järjestön ja Welfare Associationin myöhemmin rahoittaman musiikkiterapiakoulutuksen. Sosiaalityöntekijät käyttävät tätä menetelmää. Suomalaiset järjestöt ovat olleet Prima Materian kumppanina, havainnoineet musiikkireapiatunteja ja arvioineet kehitystä toimintaraporttien perusteella.

4f. Ei-kliinisten aktiviteettien hyödyntäminen (Khalidin suositus 11)

Osa lapsista ja vanhemmista osallistuvat BAS:in keskuksissa moniin kulttuuri- ja opiskelutoimintoihin. Silti perheneuvolat voisivat vielä aktiivisemmin tiedottaa ja suositella perheille taide- ja liikunta- ja vapaita harrastusryhmiä. Se tukee lapsen ja perheen olemassaolevia positiivisia voimia Erityislusten vuoden 2016 vuosikertomusten (n=33) tuloksista kävi ilmi, että leirikeskusten tarjonta ei ole kaikille tuttua, vaikkei lapsella tai vanhemmilla olisi terveyden tai muun rajoitteen vuoksi osallistumisestettä.

4g. Yhteistyölinkit UNRWA:n kanssa (Khalidin suositus 15)

UNRWA:n resurssit erityislusten palveluihin ovat hyvin rajalliset. Tukea voivat saada perheet, jotka luokitellaan Social Safety Net Programmiin (SSNP) kuuluviksi (entinen nimitys hardship case). Aikaisemmillä hankekäynneillä on käynyt ilmi, että Saidan perheneuvola on aktiivinen neuvottelemaan lapsille heille kuuluvista tuista. Nyt kaksi erityislapsista (multiple special needs, MSN) oli siirtynyt PSV:n kuntoutuskummiohjelmasta UNRWA:n rahoitusvastuulle ja PSV saattoi ottaa kaksi uutta kuntoutuskummilasta tilalle.

4h. Nahr el-Baredin leirin erityisasema (suositus 25)

Nahr el-Baredin vuoden 2007 tuhon jälkeinen jälleenrakennus on vielä kesken. 2010-luvun ongelmana on Syyrian pakolaisuus. "Ei pidä unohtaa, että elämme koko ajan kriisiaikaa – yhtenä päivänä kaikki voi muuttua", sanoo Beirutin perheneuvolan psykiatri, tohtori Madeleine Badaro Taha. Lasten koulunkäynti, ravitseminen, vanhempien työpaikan säilyttämien, vaikka olisi työn saanutkin, ovat epävarmoja, koska yllättäen voi joutua lähtemään ja etsimään suojaa ja turvaa.

5) Kummimaksujen yhteenvetotaulukko

Matkakertomukseen AKYS liitti koetaulukon yhteenvedon luomiseksi kummimaiksuista. Osa maksuista on sopimuksen mukaisia, pankkitilille viitenumerolla tulevia maksuja. Mahdollinen sopimusta suurempi osa maksuja annetaan lapselle/perheelle suoraan. Lisäksi kummit lähettävät kirjeissään pieniä rahallisia avutuksia, jotka Beirutissa kirjataan tuloksi. Näille on taulukossa oma sarake. Maksujen käytön selvittämiseksi on kolme saraketta: suoraan perheelle kummilapsen tarpeisiin maksettu summa, lasten aktiviteettien järjestämiseen käytetty summa ja sosiaalityön palkkaus avustuksena tai toimistokuluina maksetut osuudet. Taulukkoa kokeillaan vuoden aikana, onko se kirjanpitoa ja tilanteen seuranta helpottava.

Sponsorship donations April-June 2017 by Finnish-Arab Friendship Society (FAFS) 20.6.2017 SK

Code of the child	Name of the child	FAFS: Donated sponsorship money €, paid regular April-June 16th	FAFS: Extra gift April-June 16th	FAFS: Donated cash gift money in the letters from the sponsors (not through bank)	BAS: Money paid directly to the sponsored person	BAS: Money paid for children's activities	BAS: Money paid for running office costs, for salaries of the social workers
Bourj el Barajneh 0101							
0101-		(paid ½ year, 30 €/kk)					

0101-		90					
0101-		90	60				
etc							

6) Day by day –program attached in the English project visit report.
 Report available also in English by request: libanon@vastuu.fi and libanon@vastuu.fi

29.6.2017 SK

